

Residentuuri vastuvõttueksami kordamisküsimused
pulmonoloogia erialal

1. Kopsuhaiguse tähtsamad sümptomid (köha, rögaeritus, veriköha, hingeldus, vilistav hingamine, striidor, rindkerevalu, norskamine, päevane unisus): nende variandid ja kombinatsioonid koos kliinilise tähendusega.
2. Patsiendi füüsikaline uurimine kopsuhaiguste seisukohast. Kopsuväliste muutuste kliiniline tähendus. Rindkere vaatlus-, palpatsiooni-, perkussiooni- ja auskultatsioonileiu variandid, nende seosed erinevate kliiniliste seisunditega.
3. Kopsuhaigustega patsiendi funktsionaalse diagnostika meetodid. Spirograafia. Ventilatsioonifunktsiooni häire põhilised tüübid: obstruktsioon ja restriksioon. Bronhodilataatoritest, selle tulemuste interpreteerimine ja testi kasutamine. PEF meetria. Provokatsioonitestid, kopsude difusioonivõime määramine, veregaaside analüüsid, oksümeetria, pulssoksümeetriline monitooring, koormustestid, tulemuste kliiniline tähendus.
4. Radioloogilised diagnostikameetodid pulmonoloogias.
5. Endoskoopilised jt. invasiivsed diagnostikameetodid pulmonoloogias (bronhoskoopia koos abimeetoditega, transtorakaalne peennõelbiopsia, kopsubiopsia meetodid).
6. Alumiste hingamisteede biokeemilised ja immunoloogilised kaitsemehhanismid (loomulik ja omandatud immuunsus).
7. Bronhiaalastma: definitsioon ja olemus, levimus, patogenees.
8. Bronhiaalastma: riskitegurid, kliinilised haigustunnused. Bronhiaalastma diagnostilised kriteeriumid ja praktiline diagnostika erinevates kliinilistes situatsioonides.
9. Bronhiaalastma vormid. Astma diferentsiaaldiagnostika, astma ja kroonilise obstruktiivse kopsuhaiguse eristamine. Astma jaotus raskusastmete järgi.
10. Bronhiaalastma ravi eesmärgid, astma ravi ülesehituse põhimõtted. Kasutatavad astmaravimid, ravimite klassifikatsioon ja ravi vastavalt haiguse raskusastmele. Astma ravi juhtimine.
11. Astma ägenemise võimalikud tüüpilisemad põhjused. Astma ägenemise tunnused, diagnoosimine, raskusastme hindamine ja ravi.
12. Krooniline obstruktiivne kopsuhaigus (KOK): haiguse olemus, epidemioloogia. KOKi etioloogia, riskitegurid ja patogeneesi põhimehhanismid. KOKi põhilised alushaigused – emfüseem ja "väikeste hingamisteede haigus" – viimaste olemus ja püsiostruktsiooni tekkemehhanismid nende puhul.
13. KOK kliiniline haiguspilt ja kulg. Kroonilise obstruktiivse bronhioliidi ("väikeste hingamisteede haigus") ja kopsuemfüseemi patofüsioloogilised ja kliinilised eripärad. Kroonilise obstruktiivse bronhioliidi ja kroonilise bronhiidi seosed. KOKi diagnostika ja diferentsiaaldiagnostika.
14. KOKi raviprintsiibid ja võimalused. KOKi puhul kasutatavad ravimid. Taastusravi krooniliste kopsuhaiguste korral (taastusravi olemus, selle osad, taastusravi eesmärgid, raviviisid, patsiendi hindamine seoses taastusraviga). Suitsetamisest loobumise tähtsus ja võimalused.
15. KOKi ägenemise sagedasemad tekkepõhjused, tunnused, patsiendi seisundi raskuse hindamine, hospitaliseerimise kriteeriumid ja KOKi ägenemise ravi.
16. Pulmokardiaalne puudulikkus ja kopssüda: tekkepõhjused, patofüsioloogia, kliiniline haiguspilt ja ravivõimalused.
17. Äge trahheiit ja bronhiit: etioloogia, kliinilised tunnused, diferentsiaaldiagnostika, ravi. Ägeda bronhiidi tähendus teiste alumiste hingamisteede infektsioonide aspektist.

18. Krooniline bronhiit: definitsioon, etioloogia, kliiniline haiguspilt, diagnostika ja diferentsiaaldiagnostika, ravi. Kroonilise bronhiidi ägenemine: kliinilised tunnused antibakteriaalne ravi ja selle näidustused kroonilise bronhiidi ägenemise puhul.
19. Pneumooniad: definitsioon, klassifitseerimise printsiibid. Etioloogia üldjoontes, etioloogia võimalik seos patsiendi kliinilis-demograafiliste eripärade ja pneumoonia vormiga, pneumoonia patogenees.
20. Pneumoonia: kaasajal ilmnunud trendid etioloogias ja haiguskulus.
21. Pneumoonia - kliiniline haiguspilt, diagnostika, diagnoosimise kriteeriumid, haiguskulg. Pneumoonia sagedasemad ja raskemad tüsistused, nende tekke vältimise võimalused.
22. Pneumoonia diferentsiaaldiagnostika.
23. Pneumoonia ravi üldprintsiibid. Patsientide jaotus tulenevalt patsiendil lasuvast riskist ja rakendatavast ravist, pneumoonia ravi erinevates kliinilistes situatsioonides. Hospitaliseerimise näidustused - üldpõhimõtted.
24. Pneumoonia ravi efektiivsuse hindamine, taktika mitteefektiivse ravi korral.
25. Atüüpilised pneumooniad: mõiste, etioloogia, kliinilise kulu ja ravi iseärasused.
26. Tervishoiuga seotud pneumoonia ("*health care-associated pneumonia*") – mõiste, alajaotus. Nosokomiaalpneumoonia: mõiste, etioloogia, klassifitseerimine, kliinilise kulu ja ravi tähtsamad iseärasused.
27. Kopsuabstsess ja pleuraempüem: tekkepõhjused, etioloogia, diagnostika, haiguskulg ja ravipõhimõtted.
28. Tsüstiline fibroos hingamiseldite haigusena, diagnostika, kulg. Ravi kaasaegsed probleemid.
29. Bronhiektasid ja bronhiektasiatõbi: mõisted, jaotus, etioloogia ja patogenees.
30. Bronhiektasid ja bronhiektasiatõbi: haigustunnused sõltuvalt raskusastmest, kaasaegne diagnostika, diferentsiaaldiagnostika.
31. Bronhiektasiatõbi: konservatiivse ravi eesmärgid ja võimalused. Kirurgilise ravi näidustused ja põhimõtted.
32. Vedelik pleuraõõnes (pleuraefusioon): põhilised tekkemehhanismid – nende esinemine erinevate haiguste puhul; pleuraefusioonide kliinilised tunnused, diagnostilised eesmärgid, meetodid ja taktika. Pleuriit. Pleuraõõne vedeliku klassifikatsioon, transudaadi ja eksudaadi eristamise kriteeriumid, eri parameetritega vedelike kliinilis-diagnostiline tähendus. Pleurodees – näidustused ja meetodid.
33. Pleuramesotelioom: kliinilised haigustunnused, diagnostika ja ravi üldpõhimõtted.
34. Kopsude ja hingamisteede kasvaja: healoomulised, pahaloomulised. Kopsuvähk: epidemioloogia, etioloogia, jaotus histoloogilise tüübi järgi, eri tüüpide suhteline esinemissagedus.
35. Kopsuvähk: kliinilised haigustunnused kasvaja kasvust, levikust ja sekundaarsetest muutustest kasvajas; tähtsamad paraneoplastilised sündroomid.
36. Kopsuvähk: diagnostika eesmärgid, vajalikud uuringud, TNM klassifikatsiooni põhimõtted ja kopsuvähi staadiumid. Piirdunud ja levinud kasvaja mõiste.
37. Kopsuvähk: ravi põhimõtted ja võimalused vastavalt histoloogilisele vormile, staadiumile ja levimusele. Väikerakulise ja mitteväikerakulise kopsuvähi (koondnimetusena) erinevused bioloogiliste omaduste, leviku hindamise ja ravi aspektist. Kopsuvähi prognoos sõltuvalt tüübist ja levikust.
38. Kopsuembooliad. Jaotus. Kopsuarteri trombemboolia riskitegurid ja patofüsioloogia. Kopsuinfarkt. Kopsuarteri embooliate kliinilised tunnused, trombemboolia riskitegurid, diagnoosimisel kasutatavad uuringumeetodid ja abistavad uuringud. Diagnostika taktikaline käik: millal kahtlustada haigust kliiniliselt, haiguse tõenäosuse hindamine ja diagnoosi kinnitamine.

39. Kopsuembooliate hüpodiagnostika põhjused. Kopsuembooliate ravi võimalused, ravi läbiviimine ja prognoos.
40. Pulmonaalhüpertensioon – olemus, klassifikatsioon, kliinilised haigustunnused. Pulmonaalhüpertensiooni põhjused. Pulmonaalne arteriaalne hüpertensioon – diagnostika, kaasaegsed ravi põhimõtted ja prognoos.
41. Difuussed parenhümatoossed kopsuhaigused – mõiste (liigitus – haiguste rühmad, mis sellesse gruppi kuuluvad).
42. Idiopaatilised interstitsiaalsed pneumooniad (IIP-d) – esindajad. Idiopaatilise pulmonaalse fibroosi (IPF) mõiste, kliiniline haiguspilt, diagnostika, diferentsiaaldiagnostika ja ravi põhimõtted.
43. Hüpersensitiivsuspneumoniit e. eksogeenne allergiline alveoliit (EAA): olemus, etioloogia, patogeneesi põhimehhanismid, kliiniline haiguspilt, diagnoosimine ja ravi.
44. Sarkoidoos: haiguse mõiste, epidemioloogilised andmed, patogenees. Sarkoidoosi kopsu manifestatsioonid, radioloogilised staadiumid. Sarkoidoosi põhilised kopsuvälised manifestatsioonid. Sarkoidoosi diagnostika, obligatoorsed uuringud, diferentsiaaldiagnostika, ravi näidustused ja võimalused, prognoos sõltuvalt organkahjustustest ja kopsusarkoidoosi radioloogilisest staadiumist.
45. Hingamiseldude kahjustuse põhilised vormid süsteemsete haiguste korral (reumatoidartriit, süsteemne erütematoosne luupus, süsteemne skeroos).
46. Kopsu kahjustavad vaskuliidid: kopsukahjustuse vormid põhiliste vaskuliitide (Wegeneri granulomatoos, Churg-Straussi sündroom, mikrokoopiline polüangiit) korral, diagnostika.
47. Uneaegsete hingamishäirete jaotus, kliiniline pilt, diagnostika põhimeetodid, erinevate vormide eristamine. Obstruktiivse uniapnoe peamised kaasaegsed raviviisid.
48. Tuberkuloos: epidemioloogia, epidemioloogilise situatsiooni halvenemise põhjused. Nakatumine tuberkuloosi, nakkuse ülekandeteed, tuberkuloosi patogenees. Kopsutuberkuloosi kliinilised vormid koos vastava haiguspildiga. Sagedasemad kopsuvälise tuberkuloosi paikmed koos vastava kliinilise haigustunnuste ja diagnostikaga.
49. Tuberkuloosi kaasaegse diagnostika põhimõtted. Tuberkuliindiagnostika. Tuberkuloosiravimite kasutusala jaotus – esimese ja teise rea preparaadid, põhiliste tuberkuloositaatiliste farmakonide omadused. Tuberkuloosi medikamentoosne ravi vastavalt ravikategooriatele, kopsuvälise tuberkuloosi ravi, muud meetmed tuberkuloosi ravis. Tuberkuloosi ravi korraldus. Otseselt kontrollitava ravi põhimõte.
50. Tuberkuloosikontrolli kaasaegsed põhimõtted ja meetmed, tuberkuloosivastane vaksineerimine, mittespetsiifiline profülaktika.
51. Tuberkuloos: ravimresistentsus, selle kujunemise põhjused ja vältimise teed. Multiresistentsus ja polüresistentsus. Multiresistentse tüve esilekutsunud kopsutuberkuloosi ravi põhimõtted ja probleemid.

Õppekirjandus:

1. Current Diagnosis & Treatment in Pulmonary Medicine. Michael E. Hanley, Carolyn H. Welsh (Eds.). Lange Medical Books/McGraw-Hill, New York et al., 2003; 481 pp. (ISBN: 0-07-121971-4)
2. Chest Medicine. Essentials of Pulmonary and Critical Care Medicine 4th ed. / Ronald B. George, Richard W. Light, Michael A. Matthay, Richard A. Matthay / Lippincott Wilkins & Williams / Philadelphia 2000 (ISBN 0-683-30667-7) 668 pp.
3. Pulmonary Diseases. Carlo Grassi / McGrawhill International Ltd / London 1999 (ISBN 0-07-709521-9) 580 pp.
4. Critical Thinking in Respiratory Care. Mishoe / New York 2001 (ISBN 0-07-134474-8)
5. Pulmonoloogia eriala õppematerjalid <http://www.kliinikum.ee/kopsukliinik>